Návod pro romantiky

Kdykoliv držím v ruce nějakou hodně starou listinu, zmocní se mě jakási úcta k onomu pisateli, který přináší své poselství třeba i přes několik století. Odtud již není daleko k představě, jak dotyčný v mihotavém světle louče či svící namáčí seříznutý brk do starobylého kalamáře, který je však bohužel beznadějně prázdný. Dojde-li mu inkoust právě ve chvíli, kdy má na papíru nebo pergamenu pouze pár řádek a přitom je pln spisovatelské invence, má zřejmě podobný pocit, jako když žíznivému upadne sklenice vody, ze které stačil ochutnat pouze pár kapek.

No a právě v takovéto chvíli mě přepadají ryze praktické myšlenky, které jsou již beze špetky romantiky a nostalgie. Kam si asi šel ten inkoust koupit? Mohl si ho snad vyrobit sám? Odpověď zní ano, ale chvíli to trvalo. Našel jsem totiž středověký návod na jeho výrobu, se kterým bych vás rád seznámil.

„Opatři si stejné váhové množství duběnek (což jsou kuličky na listech a plodech dubu, které způsobují larvy žlabatek - MK) *a višňové pryskyřice. Pryskyřici namoč (nejlépe za dorůstajícího měsíce) do medoviny v množství, které se vejde do tří vaječných skořápek, a nech máčet dva týdny. Duběnky roztluč na prášek a prosej sítkem. Vezmi pak nevelké železné desky, dlouhé dva nebo tři prsty a široké jeden prst, a v počtu dvaceti nebo třiceti je pomocí provázku upevni na dřívko a zavěs do nádoby s připravenou tekutinou. Míchej dvakrát denně po dva týdny. Pak přilij tři lžíce vína a dvě lžíce čerstvého medu. Inkoust slij tehdy, až získá černou barvu, když je nebe čisté a jasné. Vydrží pak dva nebo tři roky i déle.“*

Tolik tedy k návodu. Ještě bych snad dodal, že tento typ inkoustu byl znám již v pátém století našeho letopočtu, zcela však převládl až od 15. století. *Duběnkový inkoust* měl slabě nažloutlou barvu a ztmavnul až po vsáknutí a zaschnutí. Tato vlastnost jistě nebyla pro písaře příjemná, neboť ihned dobře neviděli napsaný text. Tento nedostatek se odstraňoval přidáváním barviv rozpustných ve vodě.

Až roku 1847 byl objeven inkoust z extraktu modrého dřeva a chromanu draselného. Tento takzvaný *kampeškový inkoust* měl fialově černou barvu.

Miloslav Kuběna

Poznámka: Výše uvedený návod byl citován z české wikipedie (heslo *Duběnkový inkoust*), pochází z Moskevské Rusi 15.-16. století a dochoval se v knihovně metropolitní kapituly u sv. Víta na Pražském hradě.